

NUTTIGE ADRESSEN

NUTTIGE ADRESSEN

Heel wat organisaties werken rond kinderpacticatie. We sommen ze hier niet allemaal op. Dit zijn alleen de eerste aanspreekpunten voor leerlingenparticipatie en organisaties die betrokken waren bij 'Oprechte Deelneming'. Neem ook een kijkje op de websites verderop.

Forum Leerlingenparticipatie

Het Forum Leerlingenparticipatie organiseert bijeenkomsten voor scholen (directies, leerkrachten, leerlingen) om kennis te maken met methodieken rond leerlingenparticipatie, en om ervaringen en expertise uit te wisselen met collega's van andere scholen. Dat gebeurt drie keer per jaar in de vijf Vlaamse provincies, apart voor basis- en secundair onderwijs. Het Forum werkt netoverstijgend.

Het Forum bereik je via Provinciaal Onderwijs Vlaanderen dat instaat voor de coördinatie. Wil je weten waar en wanneer je in jouw buurt terecht kunt voor zo'n Forum? Stuur dan een mailtje naar: info.forumleerlingenparticipatie@g-o.be.

De leden van het Forum gaven advies bij de derde druk van 'Oprechte Deelneming'.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV)

Boudewijnlaan 20/21, 1000 Brussel

Tel: 02 514 19 00

E-mail: provinciaal.onderwijs@pov.be

Website: www.pov.be

GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

Pedagogische Begeleidingsdienst

Emile Jacqmainlaan 20, 1000 Brussel

Tel: 02 790 96 10

E-mail: lut.stroobants@g-o.be

Website: www.g-o.be/pbd

Vlaams Secretariaat voor het Katholiek Onderwijs (VSK/O)

Pedagogische Begeleidingsdienst van het Katholiek Onderwijs (PBDKO)

Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Tel: 02 507 07 07

E-mail: pbdko@vsko.be

Website: www.vsko.be

Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG)

Pedagogische Begeleidingsdienst

Ravensteingalerij 3 bus 7, 1000 Brussel

Tel: 02 506 41 50

E-mail: info@ovsg.be

Website: www.ovsg.be

Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen (FOPEM)

Kartuizerlaan 20, 9000 Gent

Tel: 09 233 94 90

E-mail: fopem@skynet.be

Website: <http://users.skynet.be/fopem>

Freinetbeweging Vlaanderen

E-mail: info@freinetbewegingvlaanderen.be
Website: www.freinetbewegingvlaanderen.be

Doedèskadèn vzw

Bij Doedèskadèn kun je terecht voor pedagogische studiedagen, vormingen en ondersteuning op maat om inspraak en participatie op je school mee vorm te geven.

Tel: 0485 74 00 06

E-mail: info@doedeskaden.be

Website: www.doedeskaden.be

Voor Doedèskadèn is Jan Van Dijck medeauteur van 'Oprechte Deelneming'.

Kinderrechtencommissariaat

Het Kinderrechtencommissariaat ziet toe op de naleving van het VN-Kinderrechtenverdrag op de verschillende Vlaamse beleidsniveaus, doet onderzoek naar de leefomstandigheden van kinderen en jongeren en treedt op als vertolker van de rechten, belangen en noden van het kind. Het Kinderrechtencommissariaat is opgericht en gefinancierd door het Vlaams Parlement als onafhankelijke instantie.

De Kinderrechtencommissaris rapporteert en adviseert rechtstreeks aan het Vlaams Parlement over de problemen van kinderen en jongeren. Op grond van die rapporten en adviezen stimuleert het commissariaat het Vlaams Parlement om op de verschillende beleidsdomeinen een kindvriendelijk beleid te voeren.

Deze werkmap kan je (gratis) bestellen bij het Kinderrechtencommissariaat. Het Kinderrechtencommissariaat begeleidt geen scholen rond participatie of andere thema's.

Jij en je leerlingen kunnen er wel terecht met (info-)vragen, klachten over mogelijke schendingen van rechten van kinderen en voor beleidssuggesties over kinderrechten.

Je kunt er voor je leerlingen (gratis) materiaal bestellen rond kinderrechten (K30, inkleurposter kinderrechten, voorstellingsfolder Kinderrechtencommissariaat). Ook de Megafoonbrochure 'Actietips voor leerlingen met ideeën' kun je er voor je leerlingen (gratis) bestellen.

Kinderrechtencommissariaat

Leuvenseweg 86, 1000 Brussel

Tel.: 02-552 98 00

Fax: 02-552 98 01

E-mail: kinderrechten@vlaamsparlement.be

Website: www.kinderrechten.be

Voor het Kinderrechtencommissariaat is Hilde Cnudde medeauteur van 'Oprechte Deelneming'.

Vlaamse Scholierenkoepel (VSK)

De Vlaamse Scholierenkoepel vzw is de koepel van leerlingenraden en de officieel erkende spreekbuis van scholieren in het secundair onderwijs. VSK geeft in secundaire scholen vormingen en trajectbegeleidingen over leerlingenparticipatie en leerlingenraden. Jaarlijks organiseert VSK actiedagen en inspraakdagen.

Informatie over het aanbod van VSK vind je via de website www.vsknet.be. Of je kan contact opnemen via info@vsknet.be of tel 02 215 32 29.

Surf ook eens naar deze websites

Wil je meer lezen over wat er zoal beweegt rond en bestaat over participatie? Neem dan een kijkje op:

- > **www.doedeskaden.be** (Doedèskadèn, informatie over participatie en het aanbod naar scholen en andere organisaties rond participatief werken)
- > **www.kinderrechten.be** (Kinderrechtencommissariaat, 'je bent ouder dan 18-site', o.a. downloaden van werkmap 'Oprechte deelneming')
- > **www.wijsneus.org** (Filosofen met kinderen, vragen en suggesties over filosoferen met kinderen in de klas)
- > **www.leefsleutels.be** (Leefsleutels, vormingen, begeleidingen en publicaties over o.a. sociale vaardigheden en kringgesprekken)
- > **www.cps.nl** (CPS Onderwijsontwikkeling en advies over coöperatief leren)
- > **www.vsknet.be** (Vlaamse Scholierenkoepel over leerlingenraden secundair onderwijs)
- > **www.whatdoyouthink.be** (What do you think?-project van Unicef België over participatie van kinderen bij het rapporteringsproces rond het Kinderrechtenverdrag)
- > **www.dekrachtvanjestem.be** (De kracht van je stem, over opvoeden tot democratie met o.a. lesmateriaal)
- > **www.globelink.be** (Globelink, o.a. over het Scholierenparlement)
- > **www.yetiworld.be** (Yeti, tijdschrift voor en door kinderen met o.a. informatie over participatie)
- > **www.klasse.be** (Klasse, tijdschrift voor leerkrachten met o.a. tips over participatie)
- > **www.kleurbekennen.be** (Informatie over participatief opvoeden tot wereldburger)
- > **www.steunpuntgok.be** (Informatie over gelijke onderwijskansen, leerlingenparticipatie en ouderparticipatie)
- > **www.milieuzorgopschool.be** (Informatie en ondersteuning om op school participatief te werken rond milieu (MOS))
- > **www.vives-vzw.org** (Vivès, Informatie over kinderrechten en kinderpacticipatie, ondersteunend aanbod rond participatie op aanvraag mogelijk)
- > **www.k-s.be** (Onderzoekscentrum Kind en Samenleving, focus op participatie van kinderen in ruimtelijke projecten, o.a. aanbod voor de inrichting van kindvriendelijke schoolspeelplaatsen)
- > **www.spelinfo.be** (Centrum Informatieve spelen gaf mee vorm aan het schoolparticipatieproject waarover het gaat in 'Oprechte Deelneming, spelbegeleidingen o.a. rond participatie)
- > **www.inpetto-jeugddienst.be** (In Petto, maakt de verbinding tussen participatie, informatie en preventie. Informatie en ondersteuning bij jeugdadviseurs, peerbevraging en verbetergroepen.)
- > **www.cego.be** (Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs, boeken en leermiddelen over welbevinden, betrokkenheid, ervaringsgerichtheid,...)

Participatie van kinderen is een aspect van een veel breder kinderrechtenverhaal. Voor meer informatiemateriaal of vormingspakketten over kinderrechten kun je terecht op:

- > **www.kinderrechten.be** (Kinderrechtencommissariaat, informatie, vragen en klachten over kinderrechten)
- > **www.kinderrechteneducatie.be** (Kinderrechteneducatie, educatief materiaal rond kinderrechten)
- > **www.kinderrechtswinkel.be** (Kinderrechtswinkel, informatie en educatieve pakketten en koffers rond kinderrechten)
- > **www.unicef.be** (Unicef België, projecten en informatief materiaal rond kinderrechten in en buiten België)
- > **www.vormen.org** (Vormen, over mensenrechten- en kinderrechteneducatie)
- > **www.kinderrechtencoalitie.be** (De kinderrechtencoalitie, een groepering van niet-gouvernementele organisaties, actief rond kinderrechten, informatie over kinderrechten thema's)
- > **www.jeugdenvrede.be** (Jeugd en Vrede, educatief materiaal rond kinderrechten)
- > **www.kinderrechtendorp.be** (Informatie over kinderrechten en actoren actief rond kinderrechten)
- > **www.vives-vzw.org** (Vivès, Informatie over kinderrechten en kinderpacticipatie, educatief aanbod rond kinderrechten)

Eindnoten

- ¹ Bronnen:
Jan Van Gils, *Duel of duet. Een toekomst voor kinderpaticipatie*, Bakermat (i.s.m. Onderzoekscentrum Kind en Samenleving), Mechelen, 2001.
Francis Van Dinter, *Participatie. Het verleggen van de grens tussen luisteren naar kinderen en hen iets laten zeggen, hen raad vragen en rekening met hen houden*. In: *Het gat in de muur. Over preventie in het basisonderwijs*. Garant, Leuven-Apeldoorn, 2001, pag. 55-78
Judy Cashmore, *Promoting the participation of children and young people in care*, in: *Child Abuse & Neglect*, 26, 837-847, 2002.
Heinke Janssen en Marianne Reij, *Wacht maar af totdat ik koning ben. Suggesties voor Kinderparticipatie*. IMCO, Purmerend, 1996.
Jan Laurens Hazekamp, *Wij kunnen in hun schoenen kijken. Leerlingenparticipatie in het voortgezet onderwijs*, in: *Tijdschrift voor onderwijs en opvoeding*, jaargang 60, nummer 3/4, maart/april, 2001, pag. 38-40.
José Rijnen, *Vraag het ze zelf! Praktijkboek kinderinspraak bij het inrichten van speelruimte*. Lans, Utrecht, 1989.
- ² Dit was ook het advies van het Kinderrechtencommissariaat over het ontwerp van participatiedecreet, dat formele raden als enig participatiemiddel naar voor schoof.
- ³ Heinke Janssen en Marianne Reij, *Wacht maar af totdat ik koning ben. Suggesties voor Kinderparticipatie*. IMCO, Purmerend, 1996.
- ⁴ Eugeen Verhellen, Jan Van Gils, Hans Annoot en Valeer Van Achter, *Rechten van het kind in en door het onderwijs*. Acco, Leuven/Amersfoort, 1999.
- ⁵ Basis voor dit thema is: Eugeen Verhellen, Jan Van Gils, Hans Annoot en Valeer Van Achter, *Rechten van het kind in en door het onderwijs*. Acco, Leuven/Amersfoort, 1999.
- ⁶ Bronnen:
José Rijnen, *Vraag het ze zelf! Praktijkboek kinderinspraak bij het inrichten van speelruimte*. Utrecht, LANS, 1989
Chico Detrez, *Leerlingenparticipatie in het basisonderwijs*, in: *Praktijkgids voor het basisonderwijs*. Wolters Plantyn, Mechelen, 2002.
Stedelijke Jeugddienst Gent, *cel speelruimtebeleid, Inspraak in 't spel. Handleiding voor doe-het-zelver*. Onuitgegeven publicatie van de Stedelijke Jeugddienst Gent, cel speelruimtebeleid. Een samenwerkingsproject tussen de gentse ambtenaar speelruimtebeleid en de Universiteit Gent, 1999.
J.A.M.Rijnen en E.T.Schreuder, *Geef ze de ruimte! Kinderparticipatie in de buitenschoolse opvang*. NIZW, Utrecht, 1997.
Sara Gibbs, Gillian Mann en Nicola Mathers, *Child-to-Child: a practical guide. Empowering Children as Active Citizens*. The Child-to-Child Trust, Londen, 2002.
Peter Dekeyser, *De schoolspeelplaats. Speelse ideeën en adviezen voor een concrete aanpak*. Garant, Leuven, 1998.
- ⁷ Luk Bosman, *Gezamenlijk een werksysteem ontwerpen. Een opmaat naar de participatieve klas*. In *Impuls*, Acco, maart 2003.
- ⁸ Concernafdeling Communicatie van de Gemeente Breda, *De regels van het spel*. Salsedo, Breda, 1996.
- ⁹ Heinke Janssen en Marianne Reij, *Wacht maar af totdat ik koning ben. Suggesties voor Kinderparticipatie*. IMCO, Purmerend, 1996.
- ¹⁰ Heinke Janssen en Marianne Reij, *Wacht maar af totdat ik koning ben. Suggesties voor Kinderparticipatie*. IMCO, Purmerend, 1996.
- ¹¹ Heinke Janssen en Marianne Reij, *Wacht maar af totdat ik koning ben. Suggesties voor Kinderparticipatie*. IMCO, Purmerend, 1996, pag. 18.
- ¹² Project 'De Groene valei' – Jeugddienst Gent.
- ¹³ Deze methodiek gebruikten we op de coachingdagen van het schoolparticipatieproject. Met knip- en plakwerk uit tijdschriften maakten we een collage van alle schoolbetrokkenen.
- ¹⁴ Sara Gibbs, Gillian Mann en Nicola Mathers, *Child-to-Child: a practical guide. Empowering Children as Active Citizens*. The Child-to-Child Trust, Londen, 2002.
- ¹⁵ Collegio – www.collegio.nl
- ¹⁶ Jan Van Gils, *Duel of duet. Een toekomst voor kinderpaticipatie*, Bakermat (i.s.m. Onderzoekscentrum Kind en Samenleving), Mechelen, 2001, pag. 91-107.
- ¹⁷ Mariët Förer, Brenda Kenter en Simon Veenman, *Coöperatief leren in het basisonderwijs. CPS, onderwijsontwikkeling en advies*, Amersfoort, 2003, pag. 80-82.
- ¹⁸ Sara Gibbs, Gillian Mann en Nicola Mathers, *Child-to-Child: a practical guide. Empowering Children as Active Citizens*. The Child-to-Child Trust, Londen, 2002, pag. 64.
- ¹⁹ De eindevaluatie van het schoolparticipatieproject gebruikte deze methode. Dat leverde heel wat zinvolle informatie op voor deze participatiemap.
- ²⁰ Saskia De Groof en Mark Elchardus, *Leerlingenparticipatie nader bekeken. Een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de betekenis en het belang van participatie op school*, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs, Afdeling Beleidscoördinatie, Brussel, 2003.
- ²¹ Bron: Chico Detrez, *Werken met Klankbordgroepen*, in: *Handboek Leerlingenbegeleiding*. Wolters Plantyn, Mechelen, 2001, pag. 87-94.
- ²² Chico Detrez, *Werken met Klankbordgroepen*, in: *Handboek Leerlingenbegeleiding*. Wolters Plantyn, Mechelen, 2001, pag. 87-94.
- ²³ Deze omschrijving is vooral gebaseerd op documenten van de organisatie collegio: www.collegio.nl, de organisatie collegio in Nederland
- ²⁴ Valérie Carette, *Opvoedingsondersteuning en bijzondere jeugdzorg. Deel III: Verbetergroepen*. CBGS-Werkdocument 2003/3, Brussel, 2003, pag. 9.
- ²⁵ Bron: Ingrid de Jong, *Training procesbegeleiding*: www.collegio.nl, de organisatie collegio in Nederland, 2003.
- ²⁶ Bron: Ingrid de Jong, *Training procesbegeleiding*: www.collegio.nl, de organisatie collegio in Nederland, 2003.
- ²⁷ Bron: Ingrid de Jong, *Training procesbegeleiding*: www.collegio.nl, de organisatie collegio in Nederland, 2003.
- ²⁸ Bron: Ingrid de Jong, *Training procesbegeleiding*: www.collegio.nl, de organisatie collegio in Nederland, 2003.
- ²⁹ Valérie Carette, *Opvoedingsondersteuning en bijzondere jeugdzorg. Deel III: Verbetergroepen*. CBGS-Werkdocument 2003/3, Brussel, 2003.
- ³⁰ Bron: Ingrid de Jong, *Training procesbegeleiding*: www.collegio.nl, de organisatie collegio in Nederland, 2003.
- ³¹ Interessante oefeningen en tips voor leerlingenraden vind je in deze twee boeken:
1) Dominique Bastin, Alex Polfliet, Leen Schillemans en Jan Van Damme, *Leerlingenraad en daad. Praktisch handboek voor leerlingenraden*. Vlaamse Scholierenkoepel vzw en Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 2000.
2) Francis Van Dinter, *Inspraak en participatie op school. Naar een leerlingbetrokken school*. Koning Boudewijnstichting en Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1999.
- ³² Misschien heet het Steunpunt Leerlingenparticipatie ondertussen al 'Expertisecentrum'. Dat was toen deze map in druk ging nog niet helemaal duidelijk.

Hoe zit het bij jou op school met leerlingenparticipatie?

Deze werkmapp bundelt inspirerende ervaringen van basisscholen rond leerlingenparticipatie. Leerlingen betrekken bij het hele klas- en schoolgebeuren is het uitgangspunt. Omdat participatie een recht is. En omdat de neveneffecten van participatie mooi meegenomen zijn: meer betrokkenheid van iedereen zorgt ervoor dat iedereen gemotiveerder naar school komt. Je school wordt er warmer, fijner, leefbaarder van.

Leerkrachten, directie en leerlingen staan elke dag opnieuw voor de boeiende uitdaging om participatief met elkaar om te gaan. Deze werkmapp geeft je handige tips en leuke suggesties over hoe je dat het best aanpakt.

Oprechte deelneming

Bestaat de school nog waar leerlingen eigenlijk niet meetellen? 'Oprechte deelneming' is een uitnodiging om dat soort school samen te begraven.

Voor jouw school is deze werk- en inspiratiemap een pleidooi voor oprechte deelneming: geen nep- maar oprechte participatie. Participatie heeft pas zin als leerlingen en leerkrachten samen voelen dat ze op school iets kunnen veranderen, dat de school hun ideeën – en dus hun persoon – oprecht serieus neemt.

Veel plezier samen!

'De school is van iedereen. Groot én klein moet kunnen meedoen op school: zijn mening zeggen en mee kiezen wat er op school gebeurt. Als we meepraten, kunnen we de school toffer maken. En de school kan altijd toffer. Altijd.'

Jeroen, vijfde klas



doedèskadèn



met de steun van de
Vlaamse Overheid

